

Financiële consequenties externe inhuur:

Kostensoort: n.v.t.

Bedrag: n.v.t.

Financiële consequenties opdracht/uitbesteding:

Kostensoort: n.v.t.

Bedrag: n.v.t.

Gedeputeerde

belast met

behandeling: n.v.t.

Vergadering PS: 27 september 2024

Nr: 520381

Agenda nr:

Vergadering GS: n.v.t.

Nr: n.v.t.

Onderwerp: Rekenkamerrapport Benutten van EU-middelen

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

De rekenkamer Zeeland heeft een doeltreffendheidsanalyse onderzoek uitgevoerd naar het benutten van Europese middelen om de ambities van de provincie Zeeland te realiseren. Eerder deed de Rekenkamer in 2015 al eens onderzoek naar het benutten van Europese fondsen. Sinds het vorige onderzoek zijn er door de Provincie belangrijke stappen gezet. De organisatie is op diverse onderdelen versterkt. In de meeste beleidskaders is het benutten van Europese middelen nu terug te vinden. De Rekenkamer stelt vast dat het op onderdelen nog beter kan. Om dit te realiseren geeft ze zes aanbevelingen aan Provinciale Staten.

Aanleiding

Met enige regelmaat valt te lezen dat een project in Zeeland (mede) wordt gefinancierd met middelen afkomstig uit een Europees fonds of een Europese subsidieregeling. Dit soort projecten dragen bij aan de opgaven waar de Provincie samen met haar partners in het Zeeuwse aan werkt. Het maatschappelijke en financiële belang, dat samenhangt met het benutten van Europese middelen, is reden voor de Rekenkamer geweest om na te gaan hoe succesvol de provincie Zeeland is bij het benutten van Europese middelen.

Diverse statenfracties hebben bij de rekenkamer Zeeland aandacht gevraagd voor dit onderwerp. De wijze waarop en de mate waarin Europese middelen worden aangevraagd en toegekend aan de Provincie, wordt door Statenleden gezien als een “black box”. Het ervaren gebrek aan inzicht is een ongewenste situatie, gelet op de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten.

In 2015 deed de rekenkamer Zeeland (ook) onderzoek naar het benutten van Europese fondsen. Uit de fractiegesprekken bleek dat men geïnteresseerd was in de vraag op welke wijze de aanbevelingen van destijds zijn opgepakt. Het antwoord op deze vraag maakt onderdeel uit van dit onderzoek, negen jaar later.

Doelstelling

Een kwalitatief oordeel geven of de provincie Zeeland voldoet aan de randvoorwaarden om succesvol te zijn bij het benutten van Europese middelen om provinciale doelen te bereiken, teneinde de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten te versterken. Indien meetbaar en aanwezig wordt onderbenut potentieel aangegeven.

Afbakening

Binnen de scope van het onderzoek vallen zowel het benutten van Europese programma's door de provinciale organisatie zelf onder verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten (GS), als het benutten van middelen door projectpartners van de Provincie binnen de provinciale opgaven en de rol die de Provincie daarbij heeft als aanjager in de regio.

Onderzoeksmethode

Deze studie is gedaan op basis van literatuuronderzoek en interviews. Hierbij zijn relevante documenten betrokken zoals: beleidsstukken, adviesrapporten, begrotingen, jaarverslagen en voortgangsrapportages. Omdat het aantal (overheids)organisaties in Zeeland dat werkt met EU-middelen omvangrijk is, hebben er enkel gesprekken plaatsgevonden met een selectie van kernpartners zoals gemeenten, Impuls

Zeeland (de ontwikkelingsmaatschappij van Zeeland) en de Hogeschool Zeeland. Ook zijn er interviews gehouden met betrokken ambtenaren bij de provincie Zeeland en is bij aanvang en afronding van het onderzoek gesproken met de verantwoordelijk gedeputeerde. De studie is uitgevoerd in samenwerking met adviesbureau ERAC uit Eindhoven

Centrale vraag

In hoeverre waren randvoorwaarden voor de provincie Zeeland in de periode 2019 – 2023 aanwezig om succesvol Europese middelen te benutten, blijkend uit casuïstiek en is er gelet op de resultaten sprake van mogelijk onderbenut potentieel (indien meetbaar kwantitatief)?

Conclusie

Sinds het vorige onderzoek van de Rekenkamer over dit onderwerp (in 2015) zijn er belangrijke stappen gezet door de provincie Zeeland. De organisatie is sindsdien op diverse onderdelen versterkt. In de meeste beleidskaders is het benutten van Europese middelen nu terug te vinden. Gedeputeerde Staten stelden in 2021 een Europastrategie vast. Ook worden Provinciale Staten door hen regelmatig geïnformeerd over ontwikkelingen bij Europese programma's en de stand van zaken bij het benutten van Europese fondsen. Bovendien worden andere Zeeuwse partijen door de Provincie geïnformeerd en geholpen om Europese middelen te benutten. Europa is daarmee voor een belangrijk deel vanzelfsprekend in het beleid en de organisatie van de Provincie.

Er zijn ook mogelijkheden om te verbeteren. Het is belangrijk om de ingezette koers vast te houden als Provincie. Het doel is immers om Europese middelen optimaal te benutten, zowel als organisatie zelf als ook in de netwerken bij het gezamenlijk werken aan de maatschappelijke opgaven van Zeeland. De analyse in dit onderzoek biedt aanknopingspunten om door te ontwikkelen op de gebieden waar de borging van randvoorwaarden nog niet optimaal is:

1. De provincie Zeeland heeft een beperkt uitgewerkt afwegingskader voor het beleidsinstrument "Europese subsidies".
2. De bekendheid en het draagvlak voor de huidige Europastrategie is in de provinciale organisatie beperkt.
3. Er zijn op beperkte schaal voorfinancieringsmogelijkheden voor minder daadkrachtige potentiële aanvragers van EU-subsidie.
4. De samenwerking tussen overheden in de vorm van een Zeeuws subsidieteam heeft een lage intensiteit en maatschappelijke organisaties (onderwijs en kennisinstellingen) zijn daar niet direct op aangesloten.
5. De jaarlijkse monitoring van GS op het gebied van Europese subsidies is voor verbetering vatbaar. De informatie waarde kan worden vergroot door inzicht te geven in:
 - a. alle door de Provincie verstrekte cofinanciering aan Europese projecten, uitgesplitst per Europees programma
 - b. het stellen van streefwaarden en de mate waarin deze bereikt worden
 - c. juistheid van de informatie over verworven middelen.
6. Er is niet geborgd dat de beleidsinzet periodiek wordt geëvalueerd.
7. De materie is complex. Er is niet geborgd dat statenleden periodiek geïnformeerd worden over de werking van Europese programma's en de provinciale rol daarbij.

Aanbevelingen

Gelet op het voorgaande geeft de rekenkamer aan Provinciale Staten de volgende aanbevelingen:

1. Geef Gedeputeerde Staten opdracht om een Zeeuws afwegingskader op te stellen over hoe en wanneer er wel/niet ingezet dient te worden op het benutten van Europese middelen en leg dat voor vaststelling voor aan PS. De good practice uit de provincie Zuid-Holland biedt een voorbeeld.
2. Geef Gedeputeerde Staten opdracht om de Europastrategie te actualiseren, waarbij gebruik gemaakt wordt van de handvatten die volgen uit dit onderzoek.
3. Verzoek GS om een voorstel aan te bieden voor voorfinancieringsmogelijkheden gericht op minder daadkrachtige aanvragers van Europese subsidies.
4. Geef GS opdracht om zich in te spannen voor een Zeeuws breed subsidieteam dat dient als landingsplaats voor informatie-uitwisseling en afstemming over en stimulering van projectideeën en voorstellen.
5. Geef GS opdracht om de jaarlijkse monitoring naar een hoger niveau te brengen met daarbij aandacht voor streefwaarden, de cofinanciering die door de Provincie bijgedragen wordt aan Zeeuwse projecten en juistheid van gegevens. Agendeer de monitoringsrapportage jaarlijks in de commissie Bestuur.
6. Geef GS opdracht om één keer per zeven-jaarlijkse EU periode het Provinciale beleid gericht op het benutten van EU-programma's (toepassing afwegingskader en strategie) te evalueren en Provinciale Staten de resultaten daarvan toe te sturen.

Bestuurlijke reactie

In hun reactie van 28 mei 2024, die is bijgevoegd bij de bestuurlijke nota (*zie pp. 32*) blijkt dat GS zich herkennen in de bevindingen van de Rekenkamer dat er sinds het vorige onderzoek naar dit onderwerp in 2015 stappen voorwaarts zijn gezet. Men onderschrijft het geschetste beeld dat het grosso modo goed gaat. Ook delen GS de conclusie dat er nog verbeterpotentieel is bij het benutten van Europese subsidies en financieringsprogramma's.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

het presidium van Provinciale Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge, voorzitter

drs. F.J. van Houwelingen MPA, statengriffier

Onderwerp: Rekenkamerrapport Benutten van EU-middelen

Ontwerpbesluit

De staten der provincie Zeeland,
gelezen het voorstel van het Presidium d.d. 16 september 2024;

besluiten:

1. Gedeputeerde Staten opdracht te geven om een Zeeuws afwegingskader op te stellen over hoe en wanneer er wel/niet ingezet dient te worden op het benutten van Europese middelen en leg dat voor vaststelling voor aan PS.
2. Gedeputeerde Staten opdracht te geven om de Europastrategie te actualiseren, waarbij gebruik gemaakt wordt van de handvatten die volgen uit dit onderzoek.
3. Gedeputeerde Staten te verzoeken om een voorstel aan te bieden voor voorfinancieringsmogelijkheden gericht op minder draagkrachtige aanvragers van Europese subsidies.
4. Gedeputeerde Staten opdracht te geven om zich in te spannen voor een Zeeuws breed subsidieteam dat dient als landingsplaats voor informatie-uitwisseling en afstemming over en stimulering van projectideeën en voorstellen.
5. Gedeputeerde Staten opdracht te geven om de jaarlijkse monitoring naar een hoger niveau te brengen met daarbij aandacht voor streefwaarden, de cofinanciering die door de Provincie bijgedragen wordt aan Zeeuwse projecten en juistheid van gegevens en deze monitoringsrapportage jaarlijks te agenderen in de commissie Bestuur.
6. Gedeputeerde Staten opdracht te geven om één keer per zeven-jaarlijkse EU periode het Provinciale beleid gericht op het benutten van EU-programma's (toepassing afwegingskader en strategie) te evalueren en Provinciale Staten de resultaten daarvan toe te sturen.
7. Gedeputeerde Staten opdracht te geven om in de geplande midterm review 2025 ook de stand van zaken met betrekking tot de opvolging van de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport *Europese subsidies in Zeeland* (uit 2015) te betrekken alsmede de stand van zaken met betrekking tot de aanbevelingen uit het rapport *Benutten van Europese middelen* (2024).